

VERSLAG BUITENLANDSE DIENSTREIS

HOEVEEL PERSONEN HEBBEN DE REIS GEMAAKT

De SKBN (Stichting Kennisalliantie Bedrijventerreinen Nederland) organiseerde dit jaar een studiereis naar Toulouse. Vanuit mijn verantwoordelijkheid voor de bedrijven waarin Den Haag deelneemt (ontwikkeling van bedrijfsterrains buiten de gemeentegrens) heb ik namens Den Haag deelgenomen aan deze studiereis. Er namen ca 30 mensen deel die werkzaam zijn bij bedrijfsschappen of overheidsorganisaties verspreid over het land.

HOELANG DUURDE DE REIS?

3 dagen, 11 t/m 13 april

WAT WAS HET DOEL VAN DE REIS?

Toulouse boekte afgelopen jaar de hoogste economische groeicijfers, de hoogste bevolkingsgroei en werd verkozen tot tweede beste plek om te werken, na Bordeaux. Toulouse is een speler op het economische wereldtoneel. Toulouse is de vierde stad van Frankrijk – met voorsteden ruim 1,3 miljoen inwoners – en is bekend van Airbus. Maar Toulouse is meer dan een luchtvaart- en ruimtevaartstad. Toulouse is met Grenoble de zetel van de Franse chipindustrie en is groot in biotechnologie, hightech-maakindustrie en diensten en huisvest naast 40.000 studenten een grote startup-community. Het doel was o.a. te horen wat de rol/bijdrage is van de Franse overheid en marktpartijen bij de economische groei, het vestigingsklimaat en de startup-community.

WELKE LOCATIES ZIJN BEZOCHT?

Toulouse Invest

Invest is een kleine organisatie die Toulouse “verkoopt” aan investerende bedrijven of bedrijven die zich willen vestigen. Invest is een organisatie van de regio Toulouse waar Toulouse en de haar omringende gemeenten hun krachten om de metropoolregio Toulouse te verkopen. Toulouse en de omringende gemeenten gebruiken de naam Toulouse hiervoor. Toulouse is de thuisbasis van Concorde, de Airbus A380 (geassembleerd in voorstad Blagnac) en de Ariane-raket. Toulouse is de operationele thuisbasis van de Franse NASA en daarmee het grootste ruimtevaartcentrum van Europa. Hoe een samenloop van omstandigheden de economie op de kaart zette en op allerlei manieren nog altijd een dragende kracht is werd verteld door de directeur van Invest. Zo verkoos Hyperloop Transportation Technologies de stad voor de bouw van een groot testcircuit en researchcentrum, wordt er geëxperimenteerd met een vliegende taxi en leidt de universiteit tal van ingenieurs op. Maar de metropoolregio is ook realistisch. Het werkloosheidscijfer ligt met 9 procent hoog (veel werkloze partners en onderzoekers) en de investeringen die worden gedaan door de overheid in het startup-klimaat zijn met nog geen 4 miljoen euro per jaar beperkt. Ook de mankracht van Invest in Toulouse is beperkt (4 personen). Maar ondanks dat groeit de stad als kool. 70.000 nieuwe banen in tien jaar.

Le French Tech als internationaal brand

De Fransman was tot voor kort iemand van de baan voor het leven, op zoek naar vastigheid bij een overheidsinstantie. Het Franse Rijksprogramma Le French Tech schudt die verhoudingen op en spreekt een nieuwe generatie Fransen aan die willen ondernemen, en

Dan vooral in de tech-industrie. En met succes. Frankrijk is na de VS het land met de meeste techstartups en het keurmerk Le French Tech is inmiddels een internationaal fenomeen.

Iedereen met internationale ambities kan erbij en mag zich aansluiten bij de beweging.

Virgile Brohart, Développeur French Tech Toulouse, is de vertegenwoordiger van het rijksprogramma Le French Tech in Toulouse. Hij is de verbinder die startups in Toulouse koppelt aan investeerders, geïnteresseerden en andere startups.

Wat het nou daadwerkelijk opleverd kan eigenlijk niet beantwoord worden. De enige kosten zijn het salaris van Brohart en in ruil daarvoor heeft de overheid voelsprietten in de regio en een absolute verbinder met talloze contacten in economisch Toulouse. Is dat een jaarsalaris waard?

Wat misschien het meeste indruk maakt aan de presentatie van Brohart is *Le French Tech Ticket*. Een pakket aan maatregelen om buitenlanders een unieke kans te bieden om te

ondernemen in Frankrijk. Na selectie via een internationale competitie krijgen ondernemers een speciaal visum, 45.000 euro startgeld en hulp bij het zoeken van een huis voor de familie. Een actieve werkwijze om talent, ideeën en ondernemerskracht naar het land te halen.

Le Village bij CA

Le Village by CA is een startup-accelerator in een gerenoveerd oud gebouw op een prachtige boulevard-locatie. Crédit Agricole, een deels coöperatieve bank die van origine uit de agrarische sector stamt, opende in een paar jaar tijd meer dan 30 startuphubover het hele land. Niet om winst te maken, maar om de economie aan te jagen, het merk neer te zetten en een jonge groep mensen aan te spreken die zich langzaam afkeren van de (zeker in Frankrijk) autoritaire banken.

Crédit Agricole maakt in veel gevallen zelfs verlies op de hubs, maar niet door gebrek aan belangstelling. De plekken zijn zo populair dat er jaarlijks Dragons' Dens worden gehouden om een nieuwe selectie uit de talloze aanmeldingen. De geselecteerden krijgen voor 150 euro per persoon per maand een unieke plek in een superhip pand in Toulouse dat natuurlijk van een tafelvoetbaltafel is voorzien.

Startups *Ogoxe* (voorspel- en alarmsysteem rondom overstromingen) en *Intent Technologies* (vastgoedmanagement) maakten indruk met hun pitches. De vraag die bleef hangen aan het einde: waarom doet bijvoorbeeld de Rabobank dit eigenlijk niet in Nederland en kunnen we geen initiatief nemen richt banken?

At Home

In een winkelstraat in het oude centrum van Toulouse staat het pand van At Home. Wat lijkt op de ingang van een interieurwinkel is van binnen gevuld met zelf gefabriceerde bureaus, jonge ondernemers en een canvas van de grote leider Elon Musk. Onderdeel van de familie worden is het centrale thema bij het At Home van **Arnaud Thersiquel**. De startup-community wil voorzien in alle levensfasen van een bedrijf: begin, groei en de uiteindelijk opschaling. Inkomsten komen uit de huur van de startups en de trainingen die de initiatiefnemers geven aan grote logge bedrijven die een vleugje ondernemersinspiratie willen opdoen.

Dat blijkt ook wel als we een rondleiding krijgen door het pand met 'groeiers'. In kleine kantoren werken programmeurs aan applicaties die de wereld veranderen. Zo spreken we een van origine Nederlandse ondernemer, die met zijn bedrijf binnen een jaar groeide naar 20 werknemers door de ontwikkeling van een applicatie die ongelukken signaleert bij motorrijders. Verzekeringsmaatschappijen sluiten en masse premium-accounts af bij de

startup, waar inmiddels 200.000 motorrijders bij zijn aangesloten.

At home richt zich niet op een sector of niche, maar boekt wel succes. Het wemelt van de startups in deze studentenstad en de familiefocus maakt At Home tot een succes in Toulouse en Parijs.

Smart grid experience

In een buitenwijk van Toulouse ontwikkelt ENGIE een *smart grid experience* vol met innovaties op het gebied van energie. Van de welbekende zonnepanelen en windmolens tot flywheels en BattGrid. Vooral die laatste twee spreken tot de verbeelding. Flywheels, grote ronddraaiende schijven die zo'n 10 kWh per dag per schijf opleveren. Een mooie innovatie die amper slijt, maar nog wel veel te duur is in vergelijking met huidige technieken. De BattGrid biedt meer potentie, een installatie met de grootte van een zeecontainer om tijdelijk energie op te slaan, om te vormen naar de juiste frequentie en te leveren aan het net als dat weer nodig is. Een oplossing die goedkoper, flexibeler, sneller en groener is dan de huidige statische energiecentrales.

Airbus Bizlab

Airbus is één van de grootste werkgevers in Toulouse en is Een bezoek aan Toulouse (in)direct verantwoordelijk is voor 85.000 banen In het Airbus Bizlab, wederom een modern kantoor, komen nieuwe businessmodellen tot stand met mogelijk toekomstige gebruikswaarde voor Airbus. Maar in eerste instantie werkt het Bizlab als katalysator voor nieuwe innovaties. Vanuit een vraag van de klanten worden mensen van over de hele wereld uitgenodigd om zich in te schrijven op een call. Per call levert dat zo'n 50 inschrijvingen op.

Er zijn zo veel aanmeldingen dat alleen de top wordt geselecteerd. Ca. 54 procent van de 'startups' slaagt en wordt geadapteerd door Airbus. 40 startups in 2,5 jaar. De gelukkigen die worden geselecteerd krijgen toegang tot faciliteiten van Airbus, experts uit de organisaties, een dedicated coach en 50.000 euro startgeld. ImmoBlade en *Iridium Dynamics* pitchten respectievelijk hun zonwering en nieuwe vliegtuuginnovatie aan de deelnemers van de reis. Twee innovaties die zo logisch lijken, dat internationaal succes onvermijdelijk lijkt. Het succes van deze hub is naast Airbus ook te danken aan Le French Tech Ticket wat bijvoorbeeld de Australiërs van Iridium Dynamics overtuigde om naar Frankrijk te trekken voor de laatste fase van hun innovatietraject.

WIE HEB JE ONTMOET? (BENOEM DE FUNCTIEOMSCHRIJVING)

Zie de bovenstaande tekst

WAT HEEFT DE REIS DE GEMEENTE OPGELEVERD?

Verschillende bezoeken en verschillende interessante inzichten. Een belangrijke bouwsteen voor het vestigingsklimaat is volgens de vele mensen die we spraken de uitstekende kwaliteit van leven. Daar is men zich zeer van bewust. Dus er wordt veel geïnvesteerd (Stad is goed onderhouden, mooie openbare ruimte etc). De samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en de academische wereld is goed. Overigens wordt door de fransen zelf Eindhoven genoemd als voorbeeld voor Toulouse. Wat opvalt is de aandacht voor startups en kleine bedrijven van zowel overheid als private partijen. Banken als Credit Agricole investeren (verliesgevend) in de overtuiging dat dit goed is voor de concurrentiekracht en de aantrekkingskracht van de regio. Ook de diversiteit van de startups is groot. De vraag is hoe wij bijvoorbeeld banken kunnen verleiden te investeren (in bijvoorbeeld de vestigingen die zij afstoten). Of wij naar Frans voorbeeld kunnen samenwerken met bedrijven om startups en kleine groeiende bedrijven te kunnen huisvesten. Enkele ideeën proberen we te gebruiken bij een ontwikkeling van het IPP in de Plaspoelpolder.

ZIJN ER VERVOLGAFSPRAKEN? ZO JA, WELKE?

Zie hierboven